

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo administracija in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stalnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Vzhodno bojišče.

Najprvo se je vnel boj kristijanov zoper Turke, kakor znano, v Ercegovini; toda po vsem, kar se je dozdej zgodilo, je jasno, da se bo raztegnil tudi čez Bosnijo, Bulgarijo in Albanijo, ker prebivalci vseh teh dežel komaj čakajo, da bi otrsli turški jarm.

Res ostre graje vredno početje novodobne liberalne Evrope, ki vedno sanjari o pravici, o svobodi narodov, krščanskim narodom na vzhodu pa kaže zares grozno krivico in jim ne privošči svobode. Ti narodi zdihujejo v večji stiski in sužnosti, kakor jo je katerikoli narod sedanje Evrope prestatil imel. Toda zdaj vladajoči liberalci hočejo, da na turškem ostane vse pri starem, v „status quo“, vriskajo, kedar se kak prestol podere, le turški jim je svet, nedotakljiv. Ravno tisti, ki se bahajo, da nosijo kulturo na vzhod, hočejo ohraniti turško trinoštvo, ki je poteptalo vso staro kulturo vzhodnih narodov. Da bi to svoje ravnanje opravičili, so turške Slované razvpili kot zabite, surove in krute. Ali to noben slovanski rod ni, pač pa hraber vsak, to je znano. Res, da so Slovani v bojih s Turki večkrat kruti, toda tega so se navadili od Turkov samih, kateri niso ž njimi nikdar drugače ko kruto, nečloveško ravnali in tudi zdaj ne ravna drugače.

Morda pa bomo svojim bralcem bolj ko s tako grajo liberalne Evrope postregli, ako jim podamo kratek pregled teh dežel in prebivalcev njihovih.

Ercegovina je spadala do leta 1832 k turškemu „ejaletu“ Bosnija, ktere se ob severu tišči. Na jugu jo meji Črnagora, ob zahodu in jugu Dalmacija. Na dveh krajih, pri Sutorini in Kleku, pretrga Dalmacijo in

sega do jadranskega morja. L. 1832 je sultan Mahmud odtrgal Ercegovino od Bosnije, naredil ž nje poseben „vezirlik“ ter izročil jo glavarju stolaškemu, s tem obdarivši ga za zvestobo, katero mu je skazal pri uporabi turških Bosnijakov. Dežela obsega 302 štirjaških milj, prebivalcev je štela leta 1861 254.000, med njimi 147.000 kristijanov, 107.000 pa muhamedancev. Kristijanov je 112.000 grške, 35.000 rimsko-katoliške vere. Po večjih selih je prebivalstvo večidel muhamedansko, v glavnem mestu Mostaru, ki šteje 18.000 prebivalcev, je le 5000 grških in 60 katoliških rodovin. Vendar niso vsi muhamedanci pravi Turki, ampak veliko jih je med njimi k islamu prisiljenih Slovanov. Veči kraji so še Foča, Trebinje in znani trdnjavi Stolac in Kolašin.

Že v devetem stoletju je bila Ercegovina samostojna knežnja Zahlum imenovana ter po srbskih naseljencih ustanovljena. Pozneje prišla je pod gospodstvo velikega vojvodstva Rascija, leta 1154 pod bosanskega bana, leta 1197 jo je dobil ogerski kralj Andrej, potem pa po raznih bojih med poglavarji je pripadla leta 1326 zopet Bosniji. Leta 1440 je dobil knez Štefan Kosaca od habsburško-nemškega cesarja Friderika naslov „vojvoda“. Leta 1463 je morala Turkom tribut plačevati, leta 1483 pa so si jo ti popolnoma podvrgli. Za tem so se Ercegovinci večkrat uprli že Turku, ker so pod polomescem preveč trpeli.

Bosnija ima generalgovernorja (vali) na čelu in obsega 1268 milj z blizu 2 milijona prebivalcev. Muhamedancev in pravih Turkov je manj od polovice med njimi. Več muhamedancev je slovanskega rodu in ti so se pri uporih zvezali s kristijani zoper Turka. Glavno mesto Serajevo šteje 60.000 prebival-

cev. Tudi o Bosniji se govori že v devetem stoletju, bila je samostojna dežela. Sem ter tje je prišla Ogrom, leta 1338 pa srbskemu kralju Štefanu v last. Po njegovi smrti je postala vnovič samostojna in leta 1370 je ban Tvartko dal si kraljev naslov. Pa že leta 1401 je morala Turčiji tribut plačevati, od leta 1528 je turška provincija in strašno hudo tlačena, zato tudi tam vse gorí.

Bulgarija obsega 1350 milj in 3 milijone prebivalcev po večem slovanske narodnosti. 2.250.000 se računi pravih Bulgarov, drugi so Srbi, Bosnijaki in Rumunci. Vere so večidel grške, muhamedancev je komaj en milijon, med njimi pa le 370.000 pravih Turkov. Bulgari so prišli že v začetku sedmega stoletja od Volge v deželo, l. 680 so ustanovili mogočno kraljestvo, ki je bilo grškemu cesarstvu večkrat nevarno. Po Ogrih jim sovražnih oslavljeni so se morali pa že leta 1365 podvreči Turkom. S Srbi vred so se še enkrat vzdignili, ali na Kosovem polju potolčeni so ostali turški podložni in trpe neusmiljeno.

Albanija, stari Epir, je ob jadranskem morju, meri 750 sež. in šteje okoli 1.310.000 prebivalcev. Ljudstvo je lepo rašeno, boja željno in zmes grških in ilirskih narodov. Pod turško vlado se je muhamedanizem zelo razširil med njimi, pa je tudi še dosti takih, ki so na skrivnem kristijani. Pa tudi muhamedanskim prebivalcem preseda že turška peta, zato se bodo gotovo pridružili upornikom.

Vsi ti narodi so razkačeni zoper Turka, toraj upora ne bode še tako brž konec.

Lazarjeva dvojčka,

ali

trojno veselje o novi maši.

Povest iz časov turških vojsk na Slovenskem.

(Dalje.)

Lazarjeva dvojčka pri Kamnibregu.

Dan za dnevom je odhajal, ko je bila Lazarica z dvojčkoma v gradu, pa Janeza, njenega moža, le ni bilo še nazaj. Nekega dne popusti Neža dvojčka v gradu pri vrtnarici in se odpravi na Laz, na predragi svoj dom, da bi ga videla zopet po daljši ločitvi. Neizrečena žalost jo je obhajala, ko je ugledala opaljeno grobljo tiste hiše, kjer je tako srečne dni živela v prvi mladosti in tudi pozneje, dokler je ni zadela tako grenka osoda. Le malo časa se je mudila na nekdanjem domu, in potem šla k bližnjemu sosedu, ki je ravno popravljaval podrtijo, ki so mu jo prizadeli bili Turki. Bilo je tam več znancev in prijatlov, vsi so iz srca milovali Nežo, dasiravno je vsa-

kterega izmed njih kolikor toliko tudi zadela turška nevihta. Več ljudi iz obližja je pozgubilo se med vojsko, ni jih bilo potem več na beli dan, in za marsikterega se ni prav vedelo, kam je prišel. Pa vsi so rekli: nobenega ni tako škoda, kakor Lazarja, bil je tako premožen in dober mož, imel tako blago ženo, pa se je nenadoma taka nesreča pripetila. Bilo je tudi nekaj takih tam, ki so domu prišli iz vojske, ali nobeden ni dobro vedel, kako se je izšlo z Lazarjem. Nekteri so hoteli vedeti, da je bil v tisti armadi, ki je Turčine od zadej zalezovala in potem bila vjeta. Ali tudi to je bilo nezanesljivo, kratko rečeno: Lazar je izginil na vojski, in nihče več ni upal, da še kdaj pride v svoj kraj, ker dejali so: najbrž je mrtev. —

Lazarica se je vrnila v grad, povedala tam, kaj so pravili sosedje in prosila je gospe, naj bi še dalje ž njo potrpljenje imeli. Kamnibregovi so bili tako blagih src, da bi Neži nikakor ne bili dovolili z majhnima dvojčkoma iti po svetu. Dejali so ji: Pri nas osta-

neš in dokler bomo mi srečni, tudi tebi ne bo sile.

Tako je bilo. Dvojčka sta rastla, mati ju je gojila, in gospoda je dajala vsega, česar je bilo treba.

Lazarica je znala prav lepo prati in tudi šivati. V tem poslu se je še bolj izurila v gradu; bila je tam nekaj časa prijazna hišinja in le-ta ji je rada kazala, da se je popolniše priučila svojega posla. Ko je potem hišinja odšla v drugo službo, oskrbovala je Lazarica ujene reči in tako namestovala drugo služabnico. Imeli so jo čedalje raje, ker je bila jako pridna in zvesta; gospej pa je bila še zato posebno draga, ker ste nekaj skupaj bivali v Vranji peči skrivaje se pred Turkom. Večkrat je opomnila Kamnibregarica: Nikoli ne bom pozabila, ljuba Neža! kje sve se jeli natančneje spoznavati.

Jako mila in draga sta bila gospodi tudi Blaže in Nežica, Lazarjeva dvojčka. Čim večja sta prihajala, tem raje so ju imeli. Bila sta

S parlamentarnim življenjem pričela se je za O'Connella druga doba politične delavnosti njegove. Vsled ravnopravnosti prišli so irski poslanci v angleški parlament, a bili so v jako veliki manjšini in tudi po parlamentni reformi niso imeli primerne števila poslancev. Vse prizadevanje O'Connellovo šlo je tedaj na to, da se Irci ločijo od parlamenta angleškega, s katerim jih je bil pred nekimi leti združil Pitt, in da zopet zadobe svoj lastni parlament. V ta namen je osnoval politično društvo „pri-jatlov Irske brez razločka vere“, do naroda irskega pa razglasil oklic, v katerem je rekel: „Irci, prestali ste veliko zatiranja, pa del svojega trpljenja zakrivili ste sami. Skrbite tedaj, da kot bratje skupaj držite in popustite vse politične razprtije in verske prepire. Pozabljena naj tedaj bo stara vaša srditost in vse nove razprtije. Prišel je čas, da se moramo zediniti in moč svojo spoznavati. Nimamo mar vsi skupne misli, skupne koristi v miru, sreči in svobodi naroda? To pa bomo le dosegli po neodvisnosti naših postav, zato pozabimo medsebojna razžaljenja in krivičnosti, če hočemo zdrobiti od Angležev nam pripete verige. Le z vdeležbo in ljubeznijo pa z zlato vezjo kronino hočemo ž njimi zvezani ostati, potem bomo v miru njihovi najbolji prijatelji, v vojskino nevarnosti pa najkrepkejši podporniki“. Kraljevi višji namestnik je omenjeno društvo razrešil, pa osnovala se je nemudoma nova družba, ktere namen je bil po postavnej poti s prošnjami itd. doseči ločitev Irske od parlamenta angleškega. Neutrudljiva agitacija O'Connellova je strašno jezila vladu, ki ga je dala 18. januarija 1831 zopet prijeti in zapreti in ga celo proti poroštvu ni hotela izpustiti. Ko je pa videla, da le on zamore potolažiti razburjeno ljudstvo, dala mu je svobodo in reč se po razpustu parlamenta tudi ni več preiskovala.

Spoznavši važnost in veljavo O'Connellovo skušala je vlada nevarnega jej moža na drug način pridobiti. Dala mu je z odvetnikom kroninim prednost pred vsemi drugimi odvetniki, ktero čast je bil med katoličani edini on dosegel. V parlamentu vstopil se je bil na stran liberalcev in je pri obravnavi o parlamentni reformi irski pridobil raznoterih pravic. Leta 1831 bila je jako slaba letina; protestanški

posestniki se za to niso zmenili in ljudstvo trli kakor poprej. Nastalo je bilo veliko siromaštvo, ropi in poboji so se silno množili. Kmetje so se trdovratno branili dajati desetino drugim nego svojim duhovnikom in še vojaki niso mogli nič opraviti. O'Connell videvši zadrego vladino, je pri tej priliki dosegel po stavu, da desetino so morali plačevati pravi posestniki, ne pa začasni najemniki zemljišč. L. 1832 bil je od mesta Dublinskega voljen v angleški parlament, kjer je razun njega sedelo še 5 sorodnikov njegovih in čez 50 zastopnikov irskih, katerim so bili volilci naročili, da morajo v vseh rečeh složni biti z O'Connellom, kar je liberalni stranki, ktere se je O'Connell stanovitno držal, dalo veliko veljave. Ločitve Irske od parlamenta angleškega sicer ni dosegel, pa bil je že tako močan, da je zamogel odpravljati ministerstva. L. 1832 moralo je pasti ministerstvo Greyeve in umakniti se ministerstvu lorda Melbournea. O'Connell je mislil, da sedaj je prišel čas ločitve Irske od Angleške, s katero naj bi bila le sklenjena po skupnem kralju, kakor n. pr. Norvegija in Švedija, in je l. 1834 v parlamentu stavil dotični predlog, ki pa ni obveljal, ker je bila stranka njegova še preslaba. O'Connell sam je spoznal, da se je bil s tem predlogom pre-naglil. Vendar pa je krepko podpiral ministerstvo Melbourneovo, ki je le vsled tega 6 let ostalo na krmilu vladinem.

Ko so za njim zopet konservativci v roke dobili vladu, je čedalje bolj ginilo upanje, da bi Irci v parlamentu dosegli svoj namen, zato je O'Connell zopet pričel obdelovati ljudstvo. Po imenovanju Roberta Peela za prvega ministra osnoval je l. 1841 njemu nasprotno društvo „Repeal“, ki se je v kratkem razširilo na to po vsem Irskem, pa še tudi po mestih škotskih in angleških, kjer so živeli Irci. Po vseh krajih je napravilo bralne sobe in vstanovilo lastne časnike, shode svoje pa je imelo v žitni borsi dublinski. To društvo bilo je v pravem pomenu nekaj ljudski parlament in je za vso Irsko določevalo postave ter celo podiralo davek določivši tedenske doneske, s katerimi so se plačevali stroški za ljudske shode in druge društvene namene. Ker shodi dublinski niso mogli zbuditi občne vneme in stalne navdušenosti, sklenil je O'Connell zopet vpeljati okrajne shode, ki so pri katoliških družbah imeli tako velikanski uspeh. Od tedaj se je bil za 20 let postaral, njegov duh pa je bil enako jak in gibčen, hitel je od

kraja do kraja ter je z izvrstnimi govori navduševal rojake svoje.

L. 1843 je kraljici izročil spomenico, v kateri je z zgodovine in iz prava določno dokazal potrebo ločitve Irske in Angleške, pa ta spomenica ni imela nobenega uspeha, zato je O'Connell sklenil reč to pospeševati po ljudskih shodih. Osnovali so se velikanski tabori, katerih se je včasih vdeležilo po 100.000 ljudi in ki so vladi delali veliko skrbi. Pri teh shodih je O'Connell sicer še vedno klical: Živela kraljica, na tla s postavami angleškimi, a obenem je svet zvedel, da O'Connell stoji na čelu pol milijona ljudi, ki so bili na njegovo povelje pripravljeni storiti, kar koli bi bil rekel. Že zbor v Turmu zdel se je vladi tako nevar, da je bila tje poslala hitropisce, ki so morali zapisati vse govore, da bi zamogla govornike tožiti. Tabor, ki je bil za 8. oktobra 1843 sklican v Olontarf, pa je bil dan poprej prepovedan.

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. avgusta.

Avstrijske dežele.

Na Dunaju se je srbski knez 6. t. m. zaročil z gospico Natalijo pl. Kečko, ki je po materi svoji, rojeni princesinji Sturdcu, v rodu z zadnjimi moldavskimi gospodarji. Stric in varuh jej je knez Muruši. Dote bo imela 6 milijonov, stara je 16 let in jako krasne postave, on pa 21 let. Soznanila sta se bila že v Parizu, ko je bila ona še popolnoma otrok. — Po tem takem bi bil namen knezovega potovanja na Dunaj zdaj očitno in več listov, zlasti jugoslovanskih, kneza ostro sodi, da se gre ženit zdaj, ko je ves narod njegov razburjen in komaj čaka klica v orožje zoper Turke. Vendar utegne taka graja prenapla biti. Večkrat že so se za vsakdanjimi dogodbami skrivale pomenljive politične reči, in tudi tu je znano, da je knez bil v važnih političnih dogovorih z avstrijsko vlado, ki se gotovo niso dotikali družega, ko ercegovinskega upora. Na vsak način je graja kneza za zdaj še prenapljena, treba počakati razvitka dogodeb gledé Ercegovine.

V Gradcu se je liberalno mestno starešinstvo zopet skazalo. Znamenje sv. Trojice, ki je stalo konec murskih ulic na glavnem trgu, so dali mestni očetje podreti. To znamenje je postavila spodnjeavstrijska vlada

prav čvrste rasti in čednih lic. Gospoda je iz prva govorila: Ko dorasteta, bomo imeli prav dobrega hlapca in pridno deklo. Pa to je bilo drugač.

Kmalu se je pokazalo, da imata dvojčka veliko razumnost. Imeli so Kamnibregovi v gradu pobožnega duhovna, da je mladega sina Kristofa učil. Le-ta duhoven se je pogosto pečal z Blažetom in z Nežico in jima včasih kazal svoje knjige s podobami, pravil črke in učil, kako se delajo. To sta si otroka naglo zapominjala in skoraj skrivaj sta se kmalo mnogo naučila, kar jima je pravil duhoven. Poslušaje učenika sta si, kakor pravimo, prisvakoma nabrala dosti besedi celo iz tujih jezikov, posebno nemški je njima bil kmalo na umu. Tega je bila gospoda vesela. Ker sta se tudi lepo vědla, bilo je jima pripuščeno večidel pri gospodi biti in tako sta srkala z vite-zovim sinom vred znanje in prvo omiko.

Vendar ni še bila sreča Lazarjevih dvojčkov popolnoma vtrjena, k tej je pripomogel poseben prigodek. Nekega poletnega dne, ko je

bilo prav jasno in lepo vreme, šla je gospa iz grada šetat se po senčnatem vrtu. Pri gradu so imeli veliko ovac in gospa je jagnjeta posebno ljubila. Privajala jih je, da so ji iz roke kruh jemala in da so potem rada k njej prihajala. Popraša tedaj gospa Blažeta, je li videl kje jagnjeta. Blaže odgovori, da so najbrž na bregu pod gradom, ker tam se ovce pasejo. Odpravita se tedaj po ozki stezi na breg, kar jima pride neznano velik gad na pot, visoko glavo drže zapiska in hoče naravnost proti gospej mahniti. Gospa zavpije in ostrmi, Blaže pa naglo popade kamen in ga z veliko srečo telebi na gada ter ga omami.

Urno prime potem gospo za roko in jo pelje nazaj proti gradu, tu povesta, kaj sta videla in kako je bilo. Gospa je bila tako prestrašena, da se je vsa tresla, in groza jo je spreletovala, kedar koli se je potem spomnila nevarne prikazni. Kako pa je bila Blažetu hvaležna, jasno je iz tega, da mu je rekla še tisti dan: Blaže, od danes si tudi ti moj sin, ker otel si mi življenje, in kar mi je za last-

nega sina storiti dolžnost, vse to bom tudi za te storila.

Zvesta je bila gospa obljubi. Duhoven je brž dobil povelje, da ima Blažeta ravno tako učiti, kakor gospodiča Kristofa in tudi Nežico so potem imeli, kakor bi bila lastna hči. Naglo sta oba napredovala, obetala veliko dobrega sadu in veselje delala gospodi in materi.

Bili so dolgo mirni časi. Med tem pa so se divji Turki opočili in nenadoma je zopet prišel glas, da pridejo na Kranjsko. Gospod Kamnibreg je rekel, da ga ni več volja iti na boj. Ker pa tudi ni bilo varno ostajati v gradu, sklenil je iti v daljne kraje. Šla je gospoda na Dunaj, vzela seboj Nežo in dvojčka in na Nemškem so ostali dalj časa potem. Blaže se je tu dalje učil in si bil na visocih šolah izvolil bogoslovje, da je bil posvečen za mašnika. Nežica je bila omikana gospodičina in mati Lazarica je nenehoma živela pri Kamnibregovi gospodi.

(Dalje sledi.)

l. 1680 v spominj, da je ponehala kuga, tedaj je bilo zgodovinsko znamenje. Škofijstvu, ki ima v tem govoriti gotovo tudi odločno besedo, so naznanili to še le, ko je bilo znamenje podrito, ter prašali, kje bi želelo škofijstvo to podobo zopet postaviti. Gradec je pač gnjezdo, kateremu ga v Avstriji menda res do zdaj še ni para.

V Pragi bo kardinal knez Schwarzenberg obhajal 15. t. m. svojo 25letnico, kar je nadškof praški in primas češki. — „Polit.“ večerni list od 6. t. m. je bil konfisciran zavoljo razglasenja pisma nekega odličnega dalmatinskega domoljuba, ki prosi denarne podpore za nesrečne Ercegovince.

Na Hrvaškem so volitve — razen osmih — končane. V okolici zagrebški so zmagali opozicijski. Izvoljenih je do zdaj 52 vladnih in 16 opozicijskih kandidatov.

Ogerski državni zbor se ima pričeti še ta mesec, cesar sam se podá v Pešto, da ga bo odprl. Konservativci pripravljajo jako osoljeno interpelacijo do ministra Tisze, v kateri je omenjeno sedanje žalostno denarno stanje na Ogerskem. Interpelacija graja tedaj ministerstvo, da vkljub slabim časom ni le ne znižalo skupnih stroškov, marveč jih celó povikšalo. Enako interpelacijo je stavila lanske leto že levica ministru Bitto, dasiravno obojni vojni minister ni zahteval toliko za-se, ko letos. — Sliši se tudi, da misli ogerska vlada jeseni vzeti na posodo 30—40 milijonov.

Vnanje države.

Bojni hrup v **Ercegovini** je potisnil skoro vse druge dogodbe v kot, znamenje, da ne pojema, marveč čedalje bolj raste. Upornikom prihaja pomoč od vseh strani, celó na Francoskem se je zbudilo sočutje do „sužnjev“ v Evropi in dohaja jim izdatna denarna podpora iz Pariza in drugih krajev. Prostovoljci vrejo na bojišče od vseh strani in takó se čete upornikov, katerih vodja je Ljubibratić, čegar prednikov eden je bil za časa Marije Terezije avstrijski general, od dne do dne množe. V petek so zagrabili pri Stolacu dve turški krdeli, prvo je bilo posablano, drugo pa se je moralo podati in odložiti orožje. V soboto pa so zajeli in oblegli uporniki, pomnoženi po Črnogorcih, Rumuncih Albancih in Krivošijancih, Trebinje, ki leži pod Črnogoro nekaj čez miljo hodá. Prej je bilo že več prask, pri katerih so se morali Turki umikati do mesta. Nekaj turških vasi v okolici so uporniki zapalili. Turško posadko v Trebinji cenijo nad 1500 mož, vrh tega je tam veliko streliva. V nedeljo nam došla poročila se glase, da je tudi to mesto z vsem vojnim orodjem in streljivom že v rokah združenih upornikov, pri katerih je že čez 1000 samih Črnogorcev.

Sultan je razglasil ukaz, ki žuga vsakemu uporniku in tistemu, ki ga ne izdá ali pa ga vzame pod streho, smrt pod mečem, in daje vsakemu oblast izdati vsakega, ki se mu sumljiv zdi. Ali niti ta razglas, ki še zelo po stari sultanski bahariji z vsomogočnostjo diši, niti Derviš-paševa obljuba pomiloščenja tistim, ki bi v treh dneh položili orožje, nima nikakoršnega vspeha. Ravno tako je spodletelo turški vladi z dvema katoliškima duhovnikoma, ki ju je poslala mirit upornike; prvi je, vedé, da ne bo nič opravil in boječ se turške jeze, pobegnil čez mejo v Dalmacijo, drugi pa sedi v turški ječi, ker se je brez vspeha vrnil nazaj. — Uporniki so zelo navdušeni in pogumni, tudi živeža in orožja imajo že več; nekaj si ga priboré od Turkov, nekaj pa ga dobé od drugod.

O' Connellova svečanost je bila 5. t. m. v Dublinu zelo slovesna. Bilo je nazočih 44 škofov, med njimi 4 nadškofi, in 500 duhovnov. Kardinal Cullen je vodil slovesnost in nadškof Cashel imel slavnostni govor. Procesije se je vdeležilo nad 350.000 ljudi. Vse to na protestantskem Angleškem.

Na Laškem se kaže napredek v — spridenosti in hudodelstvih. Vse spoštovanje je ob tla, oče ubije sina, sin očeta, brat brata, mož ženo, prav kakor med divjo zverino. Hudodelniki se le po malem kaznujejo, v Rimu so zdaj nekega morilca nekrivega spoznali. Po časnikih se nahajajo grozne novice o ubojih, umorih, samomorih; zadnji se vrše celo med nezrelo mladino. Ne le v Rimu, glavnem mestu nove Italije, se tako godi, marveč tudi po drugih mestih. Liberalni listi so poročali te dni sledečo dogodbo: Starašina neke občine blizu Napolja je preganjal več tednov že nekega občana. Ta pobegne, da bi mu šel s poti, na kmete. Ko starešina zvé, da ga ni več doma, ukaže beričem svojim, oborožiti se in mu begunca prignati živega ali mrtvega. Ti se podajo tje, kamor je bil revež pobegnil, ter ga kakor steklega pesa vstrelé in pripeljejo truplo starešini. — Že 16 let je ta starešina ud liberalne čete laške. Morda bo vsled tega postal vitez ali ud kakega reda. — Tako počenjajo „liberalci“ najboljše vrste na Laškem.

Izvirni dopisi.

Iz Ribnice, 8. avg. Bral sem v zadnjem „Slovincu“, kako se je žandarmerijski vodja v Kranjskigori obnašal proti županu. Pri nas se je županu ista prigodila. Pride namreč z občinsko stražo v neko gostilnico, kjer je že čez uro bila luč in celó godba, ne da bi bil krčmar prej oglasil se za dovoljenje. Župan opomni z lepimi besedami krčmarja, da to ne gré, in ta obljubi, da se bo odslej ravnal po postavi, ali da do danes tega ni vedel; naj mu tedaj župan za zdaj prizanesi. Tako bi bila reč pri kraji in župan se hoče odpraviti s svojo stražo, kar skoči iz bližnje sobe žandarski vodja in se zadere nad njim: „Kaj vam to mar? Mi smemo biti v gostilni, dokler nam ljubo, vi nam nimate nič ukazovati.“

Župan misleč, da bo potegnil žandar sabljo, se umakne in gre, a naznani to, kar se je zgodilo, okrajnemu glavarstvu v Kočevje, od koder pa še ni nobenega odgovora, niti se sliši, da bi bil žandar zaradi tega pred svoje predstojništvo poklican.

Te dogodbe ne bi bil objavil, ko ne bi tako globoko segala v naše občinske razmere. Omenjeni žandar je nemšk Korošec, omika njegova ne sega visoko, kakor tudi drugih žandarjev ne. Zato bi bilo treba, da bi okrajne gosposke podučile žandarje, kaj so po novi občinski postavi, in o tem, da v občinskih zadevah je župan prva oblastnija, kateri mora tudi žandar na pomoč priti, kedar treba.

Tega pa naša okrajna gosposka gotovo ni storila, sicer žandar ne bi imel poguma vtikati se v opravila županova in ga pri njih celó ustavljati. Mnogo bi se dalo še sicer pisati o naših žandarjih, kako spridujejo javno moralo, toda to si prihranim za drugi pot, če med tem ne bo boljše.

Iz mariborske okolice, 6 avg. (Strah.) Čital sem nedavno v „Slovincu“, da se štajarski otročički bojimo „straha“ ter tako javčemo. O nikdar ne!

Kteri poštenjak in izobražen mož bi se pa straha bal, ki je znotraj votel, zunaj pa ga nič ni? Če zabliska in trešči v takega slam-

natega deda v koruzi, ga na sto šibric raznese na vse vetrove. Le srce nas boli, da veliko število na pol izobraženih „kmečkih pavrov“, ki še vmes nemški jezik grozno mučijo, vendar hoče skozi strahov daljnovid lukati črez slovenske meje celó do severnega morja. V sredi med temi „holbdeuči“ sveti strahova luna, dokler ne bo mrknila. Nemški Golijat stoji v sredini svojih prikimovcev, ki sužnji pokornosti medleči pred njim stojé in za njim kimajo, ter kliče ostudno s svojim mrknjenim glasom: Kdo izmed vas si upa z menoj se boriti? Naše število je precej veliko, pa Davida še ni od nikjer, da bi šel s palico in kamenji Golijatu nasproti. Mi štajarski Slovenci tedaj ne potrebujemo družega kot Davida, in ta bo nas rešil. Slišite tudi drugod Slovenci, kako strah pri vsaki najmanjši priložnosti vodo na svoje žrmlje napeljava. Če se kje voda paži in noče hitro teči, s hudim in dobrim tako dolgo kaplja in kaplja, da se pažiti ne more več; ako pa suša nastane, napeljava izmišljeno vodo na žrmlje. Sledeči prigodek je posebno mikaven, ker se volitve bližajo, srenjčani ga pa za predstojnika več nočejo imeti.

Neki pošten narodnjak R. pride v srenjsko pisarnico, se prikloni pred strahovo modro mogočnostjo in tirja od srenjskega predstojnika že dolgo nepostavnega zavoljo § 34. da naj piše jerobu njegove dékle, ki je že več časa kruljeva, da naj vendar enkrat pošlje nekaj denarijev njenega lastnega premoženja, da si zamore zdravila kupiti za nogo. Strah pa ga vpraša: „Wie viel will sie denn haben?“ Ta mu odgovori: „25 Gulden“. Strah potegne iz žepa mošnjico, potegne 25 gold. iz nje, in mu jih našteje brez ovira. Ko se R. iz srenjske pisarnice odpravi, reče drugim, pri katerih se s tako imenovanim dobrim delom hoče prikupiti: „Jetzt soll er aber nur zum Kaplan gehen, damit er wieder in die Zeitung gibt“. Ko bi bil napravil srenjski račun in Kamco zapustil, bi nas grozno razveselil. Čuditi se le moramo gosposki, ktere namen je varovati postave in izpeljevati, da pa pri nas tako hladnokrvno vsi od beriča do deželne namestnije prezirajo § 34. srenjske postave.

Iz Dunaja. Vendar bo nekaj z božjo službo za Čeha na Dunaju. Bili so za prvo krat odbiti; vendar pri drugih vratih zopet trkaje zanašajo se na svojo mnogobrojno število. Čehi so dobili za svoje pravične želje odlične zagovornike n. p. dr. Šveca, dvor. župnika, in dr. Lavrina, ravnatelja višega duha. izobraželišča, ali prav za prav, celo društvo „Cirila in Metoda“, koje omenjena gg. vodita. Govori se že tudi o cerkvah, ki bodo odkazane Čehom v tej zadevi; imenujejo se že cerkev s. Carlo auf der Wieden, in Minoritska cerkev. — Vest, da se vojno ministerstvo peča z idejo dovoliti oficirjem „ausser Dienst“ civilno nošo, zanimiva tukajšnje vojaške in duhovske kroge. Videli smo že sicer častnike dozaj izhajati civilno, vendar dovoljenje, ki gotovo že eksistira, še ni v reglementu (v reglemá). Zarad božje češke službe je vir „Volksblatt“ Stadt u. Land 4. August. Nr. 93. — V pridjanem imam list iz duha dunajskih krogov, ki tako govore: „die Idee gewiess vielen Mitgliedern das g. Standes aus dem Herzen gesprochen...“

Domače novice.

V Ljubljani, 10. avgusta.

(Več Srbov) se je peljalo včeraj po noči memo Ljubljane. Bili so krepki, dobro oboroženi ljudje in namenjeni nad Turka pomagat Ercegovincem. Na kolodvoru jih je pričakovalo ve-

liko ljubljanskih Slovencev, ki so jih primerno sprejeli, pa mnogo ljubljanskih policajev.

(„Beseda“) v ljubljanski čitalnici na korist gosp. A. Stöckelna preteklo soboto je bila res lepa, dasiravno ni bilo toliko občinstva, kolikor ga je bilo gledé blazega namena želeli. Točke programa so večidel gladko tekle in gosp. Stöckl je pokazal zlasti po moških zborih, da je svoji nalogi kot pevovodja po vsem kos. Tudi njegov narodni orkester je pokazal vesel napredek. Med posameznimi igralci se je odlikoval gosp. Müller, vrednik „Laib. Ztg.“, na goslih. Občinstvo je bilo zadovoljeno z besedo in s tem, kar je dobilo iz Takove kuhinje in kleti.

(Umr!) je po kratki, pa hudi bolezni gsp. Štefě, znan kot vnet in marljiv agitator slovenske stranke pri volitvah, v najlepših letih svoje starosti. — Dasiravno priprost trgovec, si je pridobil s svojo poštenostjo in vdanostjo do naroda spoštovanje ne le v Ljubljani, ampak tudi v okolici. Čitalnica v Bizaviku je v prvi vrsti njegovo delo, tudi pri zadnjih volitvah starešinstva za ljubljansko mesto je bil neutrudljiv, reči se sme, da brez njegove pomoči mi ne bi bili zmagali v III. razredu. Zato ga je pa častilo pri pogrebu ne le ljubljansko občinstvo, ampak tudi Bizavičani so prišli s čitalnično zastavo skazat mu zadnjo čast. Pogreb je bil včeraj ob šestih zvečer in bil je lep. Tako časti mesto in okolica moža priprostega poklica, a poštenega narodnjaka.

Razne reči.

— Razpisi učiteljskih služb po Slovenskem. Na Štajerskem: Podučiteljska služba v Negovi (2 r. š., okraj Gornja Radgona) s 440 (330) gld. in stan. do 25. avg. na kr. š. svet. Podučit. služba v Marnbergu (4 r. š.) s 480 (360) gld. do 15. avg. na kr. š. sv. Poduč. služba v Ponki s 440 (400) do 20. avg. na kr. š. sv. Učiteljs. služba v Trofinu (p. Vuzenica) (1 r. š.) s 550 gld. do 31. avg. na kr. š. sv. Poduč. služba v Slivnici (p. sv. Jur na j. ž.) s 440 (400) in stan., do 20. avg. na kr. š. svet. Učitelj. služba pri sv. Jakobu v Sl. gor. s 550 gld. do 20. avg. na kr. š. sv. Učiteljska (600 gld.) in poduč. služba (480—360 in stan.) na Laškem (3 r. š.), učiteljska in podučiteljska služba (iste plače) v Hrastniku (3. r. š.) in poduč. služba v Terbovljah (3. r. š.) s 480 (360) in stan., — vse do 15. sept. na kr. š. sv.

Na Kranjskem: Učiteljska služba v Čemšeniku s 500 gld. in stan. do 15. avg. na kr. š. sv. Učiteljska služba v Hotederšici s 400 gld. in stan. do 5. sept., na kr. š. sv.

Na Koroškem: Učiteljska služba v Slovenskem sv. Mihaelu (okr. Velikovec) s 430 gld. in stan. do 20. avg. na okr. š. svet.

— Pred celjsko porotno sodbo bil je stari tat Lorenc Freidau v 6letno težko ječo s postom obsojen; — Juri Osek in Fr. Imenšek zavoljo ropu vsak v 10letno ječo in vsake 14 dni z enim postom; — Mica Šeruga zavolj detomora v 4letno težko ječo z mesečnim postom. — Mih. Mavčič in Blaž Zelenko zavoljo ropu, prvi v 6letno, drugi v 10letno težko ječo z mesečnim postom; — Ferd. Šimok, tožen zavoljo uboja, bil je nekriv spoznan; — Mih. Rožek zav. požiganja v 4letno težko ječo; in Karol Kramer, star tat, v 6letno težko ječo, in Jože Kojc zav. cerkvenega ropu, ki je monštranco ukradel pri sv. Trojici, v 5letno težko ječo.

„Slov. Gosp.“

— Palica za žene. Mož v Londonu je bil z debelim kolom svojo ženo ubil; sodniku

pa je trdil, da svoje žene ni mislil ubiti, le kaznovati. „Zakaj ste vzeli tak kol?“ vpraša sodnik. „Kaj pa bi bil hotel družega“, odvrne mož. „Če se ženo kaznuje, vzame se palica tako debela postavim, kakor moj prst“, razsodi sodnik. Drugi dan poslalo je več gospá sodniku prošnjo za mero njegovega prsta, da bodo svojim možem take palice kupile.

— Najhuja ječa. Skopuh žugal je svojemu slugi, da ga bo dal zapreti. „Samo ne v vašo denarnico!“ prosi ta, iz nje ni odrešenja.“

— Kmet in jazbec. Bogataš bil je s kmeti na lovu; eden kmetov preganjal je jazbeca, ki mu je pa ubežal v luknjo; hotel ga je toraj izleči, a jazbec vgriznil ga je srdito v roko, tako da je jel žalostno kričati. Bogatin slišavši vpitje priteče in popraša: „Ali ga imaš?“ „Ne“, kriči kmet, „on ima mene!“

— Neki vojvoda, ki je bil tudi velik vojskovodja, se je bil hudo razsrdil nad abetom Voisenon; ko je ta to zvedel, brž je hitel k vojvodi. A ko ga vojvoda vгляda, obrne mu hrbet. „No, zdaj sem zadovoljen“, pravi abe. „Kako?“ vpraša, oni se obrne proti njemu. „Da, da“, potrди Voisenon, „sovražniku ne pokažete hrbta.“ „Ljubi gospod“, pravi vojvoda in mu poda roko, „še v šali se človek ne more jeziti nad vami.“

Eksekutivne dražbe.

14. avg. 3. Jože Zaje-evo iz Horvača (1360 gl.) v Ribnici — 3. Mat. Prelesnik-ovo iz Ceste (1780 gl.). — 3. Tone Dobrave-evo z Brega (1220 gl.), obe v Laščah. — 3. Jan. Prijatelj-ovo iz Zlatenka (1826 gl.) v Ribnici. — 3. Rot. Judničeve iz Kloštra (1200 gl.) v Metliki. — 3. Tone Hrovat-ovo iz Hočevja (5350 gl.) v Laščah. — 3. Fr. Vrbic-evo iz Stare Vrhlike (4660 gl.) na Vrhniku. — 3. Bern. Jurečič-evo iz Velicega Mraševa (499 gl.) v Krškem. — 3. Pavel Kobe-jevo iz Vrha (105 gl.) v Črnomlju. — 2. Jan. Premrov-ovo iz Prečja (2835 gl.) v Ipavi. — 2. Matija Skedi-jevo iz Brezja (549 gl.) v Metliki. — 2. Jan. Hočev-jevo iz Plak (3317 gl.). — 2. Fr. Griž-evo iz Pijave gorice (1695 gl.). — 2. Mat. Benko-vo iz Vrbljenja (2015 gl.). — 2. Andr. Zdravje-vo iz Šent. Jurja (3958 gl.). — 2. Tone Brajer-jevo iz Sostrega (187 gl.). — 2. Jan. Novak-ovo iz Male Račne (2045 gl.), vse v Ljubljani.

Telegrafične denarne cene 9. avgusta.

Papirna renta 70.80 — Srebrna renta 74.10 — 1860letno državno posojilo 112.40 — Bankine akcije 932 — Kreditna akcije 216. — London 111.35 — Srebro 101.25. — Ces. kr. cekini 5.28. — 20Napoleon 8.91.

Denarstvene cene. 7. avgusta.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	70.85	70.90
5% renta v srebru	74.—	74.15
Srečke (lozi) 1854. l.	105.75	106.—
„ „ 1860. l., celi.	112.60	112.80
„ „ 1860. l., petinke	117.25	117.75
Premijski listi 1864. l.	129.50	130.—
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	—.—	—.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	—.—	—.—
Ogerske po 5%	82.20	82.60
Hrvaške in slavonske po 5%	80.75	80.75
Sedmograške po 5%	81.25	81.75
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	932.—	934.—
Unionske banke	96.10	96.30
Kreditne akcije	218.10	218.20
Nižoavstr. eskomptne družbe	—.—	—.—
Anglo-avstr. banke	109.80	110.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	165.75	166.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	13.50	14.—
„ 50 „ „ „	58.50	—.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	26.—	26.50
Salmove „ 40 „ „ „	35.—	36.—
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	27.50	28.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	25.—	26.—
St. Genois „ 40 „ „ „	27.25	27.75
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	22.25	22.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	20.—	21.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.27—	5.29—
Napoleonsd'or	8.91	8.91 ⁵
Srebro	101.25	101.35

Na prodaj je ali v najem se daje

v Gotni vasi komaj 20. min. pod Novim mestom ob karlovški cesti ležeče **posestvo** in sicer od sv. Mihela dalje. Prodá se pod prav ugodnimi pogoji, polovica kúpa se plača koj, a druga polovica utegne ostati proti 5% obresti vknjižena na posestvu, dokler bi se obresti plačevale. Posestvo je posebno pripravno za gostilnico ali za kako kupčijo, zlasti z deželnimi pridelki; tudi bi bilo za manjšo gosposko rodovino kakor nalašč. Hišno poslopje je zidano 1870 l., eno nadstropje visoko, obsega 7 zelo prostornih sob, kuhinjo s prihranilnim ognjiščem (Sparherd) in shrambo za jedi; vsa druga poslopja so v prav dobrem stanu.

Se več o tem se pa zvě pri lastniku posestva ali pri vredništvu „Slovenca“. (60—2)

Sirota

12letna mnogobrojne boljše, pa sedaj revne družine želi priti, če mogoče, v dobro hišo brez otrok v odrejo ali za lastnega otroka! Natančneje se izvé pri vredništvu „Slovenca“. (62—2)

Matí

z več odraslimi izobraženimi hčerkami,

ki so vajene vseh ženskih ročnih del (weiblichen Handarbeiten), želi službo v kaki prodajalnici ali delavnici, ali kako oskrbništvu. — Natančneje iz prijaznosti pri vredništvu „Slovenca“. (61—2)

(63—1)

Oglas.

Obrtniško društvo za denarno pomoč v Novem mestu

(vpisano tovarištvo z omejeno zavezo) daje p. t. občinstvu na znanje, da je 1. avgusta t. l. svoje delovanje pričelo. Društvo sprejema vloge in plačuje vsako leto po 5 od sto, proti 14dnevnu odpovedanju.

Kredit zamorejo v smislu pravil zahtevati le društveniki.

Društveništvo pa pridobi, kdor

1. se po pogodbah sploh pravno zavezati zamore,
2. za sprejetje v društvo prosi in ob enem obljubi izpolnovati po pravih določene dolžnosti,
3. vstopnino 2 gold. a. v. plača,
4. Opravilni delež 50 gold. a. v. takoj pri vstopu popolnoma vplača, ali se pa zaveže, ta znesek doplačati z doplačili, ktera pa morajo vsaj 1 gold. a. v. za mesec iznašati.

Vse drugo se razvidi iz društvene pogodbe t. j. društvenih pravil, katerih natisnjeni eksemplari se po želji zaastonj dobé pri podpisnem ravnateljstvu.

V Novomestu dne 1. avgusta 1875.

Ravnateljstvo društva.